

1. PEATÜKK

See oli ainus kord, kui Nero Wolfe oma jala surnukuuri tõstis.

Sel märtsikuu neljapäevaõhtul poleks ma peaaegu telefoni vastu võtnudki. Mul oli taskus pilet korvpallimängule ja ma pidin kodust lahkuma kümme minutit enne kella kaheksat. Kuna Wolfe keeldub istumast söögilauas kellegagi, kes oma kõhu kiiruga täis pargib ja minema jookseb, sõin ma õhtust köögis. Mul polnud võimalik ka varem süüa, sest Fritz mooris metskalkunit ja pidi selle enne lahtilõikamist vaagnal söögituppa viima, et Wolfe saaks õnnetu linnu üle vaadata. Teinekord, kui mul on plaanis minna kohtamisele, pallimängu vaatama või teatrisse, õngitsen ma külmkapist kella poole seitsme paiku midagi söödavat ja lasen hea maitsta, aga ma tahtsin väga proovida toda kalkunit soojalt. Rääkimata veel Fritzu sellerikastmest ja maisipannkookidest.

Olin oma graafikust juba kuus minutit maas, kui ma tooli lauast eemale tõukasin ja püsti tõusin. Just selsamal hetkel helises telefon. Ütlesin Fritzule, et võtku vastu, ja tõttasin esikusse, kus võtsin varnast mantli ja

hakkasin seda selga ajama. Siis aga hõikas Fritz: «Archie! Seersant Stebbins tahab sinuga rääkida!»

Pomisesin midagi, mis trükimusta ei kannata, läksin kabinetti oma laua taha, tõstsin kuuldetoru kõrva äärde ja ütlesin: «Rääkige. Teil on kaheksa sekundit aega.»

Tegelikult kestis meie vestlus pigem kaheksa korda kaheksakümmend sekundit. Mitte et Purley oleks ebatavaliselt jutukas olnud, aga kui ta oli mulle probleemist rääkinud, oli mul talle hulk küsimusi. Pärast toru hargile panekut seisin ma tükk aega ja pörnitsesin kortsus kulmul Wolfe'i lauda. Aastate jooksul olen ma pidanud Wolfe'ile palju kordi millestki ette kandma, mille kuulmine talle ei meeldi. See lugu oli aga teistsugune. See oli karm. Ma isegi soovisin hetkeks, et oleksin kaks minutit varem lahkunud, aga taipasin siis, et sellisel juhul oleks lugu veel karmim olnud, vähemalt Wolfe'i jaoks. Seepärast läksin ma söögituppa ja ütlesin:

«Purley Stebbins helistas. Pool tundi tagasi väljus üks mees Ida 54. tänaval majast ning teda tulistati maja ette pargitud autost. Ta on surnud. Leitud dokumentide järgi...»

Wolfe katkestas mind: «Kas ma pean sulle meenutama, et mingid tööasjad ei tohi minu einetamist häirida?»

«Ei pea. Tegemist pole tööga. Laiba juurest leitud dokumentide järgi on tegemist Marko Vukciciga. Ka Purley kinnitas seda. Kaks kohal viibivat politseinikku tundsid teda nägupidi. Kuid ta tahtis, et ma läheksin sinna ja identifitseeriks laiba. Kui teil midagi selle

vastu ei ole, siis ma lähen. See poleks küll nii lõbus kui korvpalli vaatama minna, aga ma olen kindel, et tema oleks kindlasti minu heaks sedasama...»

Oleksin tahtnud edasi rääkida, aga olin sunnitud pitsitava kõri puhtaks köhatama. Wolfe oli noa ja kahvli vaikselt ja korralikult taldrikule asetanud. Ta vaatas mulle otsa, aga tema pilk polnud kuri. Üks tema suunurk tõmbles paar korda ja ta surus huuled kokku.

Ta noogutas. «Mine. Helista.»

«Kas teil on...»

«Mine ja siis helista mulle.»

Pöörasin ringi ja lahkusin.

Kõndisin 10. avenüül lõuna poole ja peatasin 34. tänaval takso. Sõit Ida 29. tänavale linna surnukuuri ei võtnud kaua aega ja kuna mind seal tunti ja oodati, siis lasti mind küsimusi esitamata sisse. Selle koha lõhn pole mulle kunagi meeldinud. Üks Faberi-nimeline kohtuarsti abi üritas mulle kunagi selgeks teha, et seal lõhnab täpselt samamoodi nagu haiglas, aga kuna mul on tundlik nina, ei jäänud ma teda uskuma. Ta rääkis, et haruharva on külmkambrist välja võetud rohkem kui üks või kaks laipa, aga selle peale ma arvasin, et sellisel juhul kasutavad nad mingit spetsiaalset lõhnaainet, mis paneb maja lehkama nagu surnukuuri.

Mõrvarühma võmmi, kes mind piki koridori eskortis, olin ma varem kohanud ja tervitasin teda noogutusega. Ruumis, kuhu me sisenesime, viibis kohtuarst, keda ma kunagi varem näinud polnud. Ta töötas koos ühe abilisega objekti kallal, mis oli asetatud võimsa lambi alla pikale lauale. Jäime koos politseinikuga

seisma ja vaatasime umbes minuti pealt. Neil käsil olnud töö täpsem kirjeldus oleks teile abiks vaid siis, kui te naudite vaatepilti, kuidas laibast urgitsetakse välja kuuli, mis on sisenenud viienda ja kuuenda ribi vahelt. Nii jätan ma selle parem edasi andmata.

«Nii?» nõudis politseinik.

«Jah,» vastasin ma. «Ma kinnitan, et see on Marko Vukcici, Rustermani restorani omaniku surnukeha. Kui te soovite minu allkirja, siis pange tunnistus valmis, kuni ma helistan.»

Läksin koridori taksofoni juurde ja valisin numbri. Kui ma tavaliselt koju helistan, siis võtab Fritz vastu pärast kaht-kolme kutsuvat signaali ja kui teda kodus pole, siis tõstab Wolfe toru pärast viit või kuut helinat. Seekord aga kuulsin kohe Wolfe'i häält.

«Jah?»

«Archie siin. See on Marko. Teda on tulistatud kaks korda rinda ja ühe korra kõhtu. Ma usun, et Stebbins on praegu sündmuskohal 54. tänaval. Ehk on ka Cramer seal. Kas ma lähen sinna?»

«Ei. Jää sinna, kus sa oled. Ma tulen teda vaatama. Mis aadress on?»

Wolfe oli üle kahekümne aasta Manhattanil elades eradetektiiivina igapäevast leiba teeninud. Enamasti tegeles ta mõrvajuhtumitega. Ning ta ei teadnud, kus surnukuur asub. Ütlesin talle aadressi ja kuna ma arvasin, et antud oludes ei teeks natuke ühtehoidmist paha, ja teadsin, kuidas ta mootorsõidukeid vihkab, siis tahtsin ette panna, et ma toon garaazist auto ja sõidutan ta kohale. Kuid ta pani toru ära. Läksin eesruumi

Donovani-nimelise seersandi juurde ja ütlesin, et identifitseerisin laiba, aga kuna ka mister Wolfe tahab teda vaatama tulla, siis jääksin teda ootama.

Donovan vangutas pead. «Mulle antud käsk käis vaid teie kohta.»

«Lollus. Keegi ei saa keelata linnakodanikul ja maksumaksjal tulla siia oma sugulase, sõbra või vaenlase maapealseid jäänuseid vaatama. Mister Wolfe on nii kodanik kui ka maksumaksja. Ma tean seda, kuna ma olen ta raamatupidaja.»

«Ma arvasin, et te olete eradetektiiv.»

«Mulle küll ei meeldi, kuidas te seda ütlesite, aga seda olen ma samuti. Ma olen tema raamatupidaja ja käepikendus ja takjas tagumikus. Võin kihla vedada, et teil pole aimugi, mida kõike ma tegema pean.»

Donovan ei võtnud vedu. «Jajah, ma tean, et te olete paras kavalpea. Kuid Nero Wolfe'i kohta on mul eraldi korraldust tarvis. Ma olen temast liiga palju kuulnud. Ta on võib-olla mõrvarühma või prokuratuuri lollitanud, aga minu juures tema trikid läbi ei lähe.»

Mul polnud tahtmist vaidlema hakata. Teadsin niigi, et Donovan elu pole lihtne. Tema juurde jõudsid iga-sugused tegelased, alustades pättidest, kes üritasid valetunnistust anda, kuni hüsteeriliste naisteni, kes tulid veenduma, et nad on tõepoolest leseks jäänud. Sellise töö jaoks on raudseid närve tarvis. Nii ma vaid selgitasin talle olukorda ja rääkisin Marko Vukcicist. Et ta oli üks neist kümnest mehest maailmas, keda Nero Wolfe eesnime pidi kutsus. Et ta oli juba kolm aastat käinud korra kuus Wolfe'i juures söömas ja meie Wolfe'iga